

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Assertiones Philosophicæ Fusius Deductæ Philosophiæ
Peripateticæ communioris Epitomen exhibentes**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1681

lv [i.e. x]. Actus liber est, qui ita procedit à suo principio, ut positus & manentibus omnibus prærequisitis ad rationem principij proximi, potuisset non procedere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71607)

X. Libertas in actu secundo, seu actus liber est actus, qui procedit à potentia libera quâ tali, sive est *actus ita procedens à suo principio, ut positis & manentibus omnibus prærequisitis ad rationem principii proximi invariatis, potuisset non procedere*: vel etiam *cujus negatio, aut cujus actus oppositus potuisset conjungi cum principio proximo adæquatè sumpto*. Huic actui specificativè sumpto libertas est inadæquatè extrinseca; absquè eo enim, quòd intelligatur ullum prædicatû huic actui intrinsecum, intelligi potest ille procedere à principio, potente pro eodem instante actus primi proximi eum non producere, aut producere ejus contrarium, (quod est, eû concipere, ita procedere ab hoc principio, ut potuerit ab eodè remanente proximè ad operandum expedito non procedere, adeoq; formalissimus cõceptus actus liberi) quia potest eadè omninò actus entitas, quæ nûc procedit à principio indifferète, procedere à principio determinato ad unum, dum v.g. primo instante amor inchoatur cum cognitione indifferente, & pro secundo instante cõtinuatur cum cognitione repræsentâte solam objecti bonitatem; habet se namq; cognitio, quatenus simul repræsentat

tat

rat in objecto rationem aliquam mali, prorsus per accidens respectu amoris seu entitatis, quæ amor est, etsi requiratur essentialiter ea ad amorem, quatenus liber est (idem est de decreto Dei, quatenus illud indifferens est ad odium, vel omissionem amoris) principia enim vel conditiones per se requisita ad amorem sunt cognitio bonitatis, & cõkursus Dei ad amorem. Nequẽ dicas; posita cognitione & concursu Dei indifferente, amorem fore electivum, pugnacem, victricem perq; illum voluntatẽ red gere in actum vim suam repudiativam unius, & persecutivam alterius: nam pugnacitas illa & victricitas non magis reddit productionem amoris physicè & intrinsecè diversam à non pugnace, quàm calefactionem pugnacem, seu quæ sit cum resistentia, faciat physicè diversam à non pugnace: Et sicut ignis per talem calefactionem in actum redigit vim suam, tam expulsivam frigoris, quàm inductivam caloris, etsi actu non expelleret frigus, sic voluntas per talem actum redigeret quoquẽ in actum vim suam repudiativam unius & persecutivam alterius, etsi de facto (dum illi objectum proponitur tantùm sub ratione boni) nullum
con-

cōtrarium repudiaret. Unde sicut calefactio ista esset radicaliter tantum expulsiva frigoris, id est, de se apta & sufficiens expellere frigus, modò illud in subiecto inveniret, sic etiam actus ille voluntatis esset radicaliter repudiativus alterius, adeoq; in se radicaliter liber, id est, per entitatem suam eandem repudiativus alterius, modò hæc cōtraria ratio repudianda repræsentaretur; quæ quòd illi repræsentetur, & actu ab eo repudietur, adeoque quòd sit actu liber, illi est per accidens & inadæquatè extrinsecum. Jam verò ex nostra doctrina sequitur primò: posse hominem ex non peccatore fieri peccatorem (dum nimirum eundem actum inchoatum cum cognitione repræsentante solam rationem boni, continuat dein cū cognitione indifferente) absq; ulla mutatione intrinseca physica, per hoc, quòd eandem actionem physicam ponat tunc, quando potuit abstinere, quæ circumstantia extrinseca actioni, dat illi aliam æstimabilitatem moralem & imputabilitatem ad pœnam & culpam, quam sine illa non haberet; unde quoq; est, quòd Deus eandem entitatè actus nunc possit velle causare, nūc odio habeat, & non causet. Sequitur secundò decretum Dei
indif-

indifferens esse constitutum intrinsecum huius totius seu aggregati, quod dicitur actus liber, seu malitia moralis, quod magis absurdum non est, quam si dicatur Deus esse constitutum huius concreti: *offensa Dei: cognitio falsa Dei*: Unde tamen non sequitur displiciturum Deo concursum suum, utpote constitutum actus peccaminosi displicentis; potest enim aggregatum aliquod ex pluribus, v. g. ex naso pulcherrimo locato in fronte venustissima, objectum esse displicentiae, cuius singulae partes seorsim sumptae placent, sic licet ipsa entitas actus, ipsa cognitio & concursus Dei indifferens seorsim singula Deo placeant, conjuncta tamen, si scilicet entitas illa actus ponatur tunc, quando sciebatur prohibita, quando poterat non poni, displicet. Sequitur tertio, liberum & necessarium, bonum & malum non esse differentias essentielles actus humani specificative & in genere naturae sumpti, sed reduplicative sumpti & in genere moris: similiter libertatem, non in actu primo proximo, sed in actu primo remoto, & quasi radicali & aptitudinalem esse differentiam essentiali potentiae liberae; non enim voluntas differt ab appetitu bruti per hoc, quod sit actu constituta in actu primo

primo

primo proximo potens agere & nō agere, sed quòd possit agere & nō agere tunc, quādo est constituta in actu primo proximo, sive quòd sit capax libertatis formalis & actualis; sicut & volitio in eo ab appetitione bruti distinguitur, quòd ex se apta sit ita procedere, ut possit nō procedere, (quod est actū esse radicaliter liberum) etsi actu ita procedat, ut non possit non procedere. Unde etiam actus actu liber formaliter quā talis respicit transcendentaliter principium liberū ut formaliter in actu primo proximo liberū; actus verò, qui liber est formaliter, (sicut & actus solū radicaliter liber) respicit præcisè principium liberum radicaliter. Sequitur quartò, actū liberū non per solam suam entitatem, sed unā cum potentia ad negationē aut cōtrarium actus, esse determinationem formalem potentia liberæ ut liberæ formaliter. Item voluntatem agentem liberè, & agentē necessariò, agere diversimode, diversitate tenēte se ex parte actus primi, non verò ex parte actus secundi. Pariformiter loquendum foret de vitalitate actuali & formali termini actionis vitalis secundū se spectati; videtur enim & illi esse inadæquatè extrinsecum, quòd actu procedat à tali principio,

cipio, cui immaneat, & posset idem procedere à principio, cui non immaneret, adeoque non esse formaliter vitalis.

XI. Implicat ommissio pura libera, sive ut postquam voluntati objectum propositū est, sub ratione boni & mali, hæc liberè omittat omnem circa illud actum. Moveretur enim voluntas ad hanc omissionē aliquo motivo, utpote quæ debet esse libera, qualis esse nequit posita sine omni motivo: & non moveretur ad illam aliquo motivo; incōceptibile enim est, voluntatem actu moveri, & nullum actū exercere, actus quippe voluntatis positivus est ipsa volūtatis motio, Neq; dici potest, ex eo motivo procedere ommissio, post cujus præcisè propositionem illa sequitur, possunt namq; volūtati successivè proponi plura motiva omissionis V. G. sacri audiendi, quorum tamen nō nisi unico moveatur ad hanc omissionē, ergo proponi voluntati motiva, & post ea subsequi omissionem, nō est statim omissionem poni ex tali motivo, etsi in iis motivis non habuerit positivam displicentiam; aliàs dum quis post propositū motivum vanæ gloriæ, erga quod non habuit positivā displicentiam, ponit omissionem ebrietatis censēbitur pec-

pec-